

Jak straka obecná (*Pica pica*) rozpoznává své nepřátele?

Jan Špička, Petr Veselý, Roman Fuchs

Jihočeská Univerzita, Přírodovědecká fakulta, Katedra zoologie, Branišovská 31, České Budějovice, 370 05, CR

Rozpoznávání predátorů je nezbytnou dovedností každého druhu. Správná reakce na predátora zajišťuje přežití a zároveň brání plýtvání energií na antipredační chování vůči neškodným objektům. Zároveň se ale různí predátoři výrazně liší svou nebezpečností. Bylo např. prokázáno, že tuhýci obecní jsou při obraně hnízd schopni rozlišit pro rodiče extrémně nebezpečného krahujce obecného od poštolky obecné, nebezpečné spíše pro mláďata navzdory tomu, že se oba druhy liší jen detaily ve zbarvení. V teritoriích strak obecných jsme prezentovali vycpaniny různě nebezpečných druhů ptáků, abychom otestovali schopnost strak rozlišovat je podle relativně drobných rozdílů ve zbarvení. Straky by především měly být schopny rozlišit silně nebezpečného jestřába lesního od relativně neškodné káně lesní. Dospělí jedinci těchto dvou druhů se výrazně liší ve zbarvení, nicméně juvenilní zbarvení jestřába je do velké míry podobné zbarvení káně. Kromě káně a dospělého a juvenilního jestřába jsme ještě prezentovali krkavce velkého, který je pro dospělé straky relativně neškodný, představuje ale silného konkurenta a velké riziko pro hnízdo. Jako kontrolní neškodný stimulus byl prezentován bažant obecný. Vyhodnocovali jsme následující projevy chování: počet náletů na atrapy, intenzitu varování, čas strávený ve vzdálenosti do 15 m od atrapy. Nejsilnější reakce byla vůči dospělému a juvenilnímu jestřábovi, kteří byli napadáni častěji než kontrolní bažant (GLMM, post hoc Tukey HSD test, $p < 0.05$) i než káně lesní (GLMM, post hoc Tukey HSD test, $p < 0.05$). Naopak intenzita varování a čas strávený ve vzdálenosti do 15 m od atrapy se mezi jednotlivými atrapami kromě bažanta nelišili (GLMM, post hoc Tukey HSD test, $p > 0.05$). Reakce na krkavce velkého byla velmi rozdílná mezi jednotlivými páry. U některých byla srovnatelná s reakcí na jestřába, u jiných se nelišila od reakce na bažanta. To může být způsobeno odlišnou zkušeností s tímto, v naší fauně relativně novým druhem. Naše výsledky nicméně jednoznačně ukazují, že straky obecné jsou jednoznačně schopné rozlišit jestřába a káně a zhodnotit jejich nebezpečnost. Je pravděpodobné, že tento rozpoznávací proces závisí na detailech ve zbarvení opeření těchto druhů.

Klíčová slova: mobbing; straka; jestřáb

